

ПРАВО

ЮРИДИЧНИЙ
ЖУРНАЛ

України

Науково-практичне фахове видання

Засноване у 1922 році

Видається щомісячно

Свідоцтво про державну реєстрацію:
Серія А01 № 129671

Передплатний індекс: 74424

Адреса редакційної колегії:
01004, м. Київ
вул. Терещенківська, 4-б
Тел.: 0(44) 246-59-62

Головний редактор:
Святоцький О. Д.,
доктор юридичних наук, професор,
академік АПРН України

E-mail: info@pravoua.com.ua

Відповідальний секретар:
Давиденко О. М.

*Згідно з постановою президії Вищої атестаційної комісії України
від 9 червня 1999 р. № 1-05/7 журнал «Право України»
включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть
публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття
наукових ступенів доктора і кандидата юридичних наук*

ЗАСНОВНИКИ

- © Академія правових наук України
- © Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України
- © Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого
- © Конституційний Суд України
- © Верховний Суд України
- © Вищий господарський суд України
- © Генеральна прокуратура України
- © Міністерство юстиції України

ВИДАВЕЦЬ

© ТОВ «Видавничий Дім «Ін Юре»

1/2010

ЗМІСТ

Новорічне звернення головного редактора журналу.....	4
Актуальна тема номера ЮРИДИЧНА НАУКА В УКРАЇНІ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	
ТАЩІЙ В. Українська держава і право на початку ХХІ століття.....	6
ШЕМШУЧЕНКО Ю., СКРИПНЮК О. Наука конституційного права: сучасний стан та тенденції розвитку.....	15
РАБІНОВИЧ П. Пріоритетна функція загальнотеоретичного праводержавознавства.....	25
КОЗЮБРА М. Загальнотеоретичне правознавство: стан та перспективи.....	32
ОБОРОТОВ Ю. Дослідження цінності держави як актуальний напрям сучасного правознавства.....	44
ПАЦУРКІВСЬКИЙ П. Світоглядні проблеми науки фінансового права.....	52
Філософія права	
РАБІНОВИЧ С. Поняття природного права — невід’ємна складова предмета юридичної науки.....	62
Історія держави і права	
ТИЩИК Б., БЕДРІЙ М. Копне судочинство в Україні та особливості його здійснення (XIV–XVIII ст.).....	68
Екологічне право	
ШЕМ’ЯКОВ О., ХОХЛОВА І. Правове регулювання користування надрами для цілей, не пов’язаних із видобуванням корисних копалин.....	76
Кримінальне право	
ПАНОВ М. Відмежування незаконних дій з платіжними засобами (ст. 200 КК України) від суміжних суспільно небезпечних діянь та встановлення сукупності з іншими злочинами.....	82
Дискусії та обговорення	
ПАШКОВ С. Завдання і функції судової міліції: проблеми теорії та практики.....	90
БЕРЛАЧ А., ПИРОГА І. Удосконалення адміністрування ПДВ як захід протидії податковим правопорушенням.....	95
Молодим правознавцям — слово	
<i>Загальні проблеми юриспруденції</i>	
СТЕФАНЧИШЕНА Т. Релігія, політика і право: деякі аспекти взаємовпливів.....	105
АЛЬОНКІН О. Правове забезпечення економічних гарантій права людини на свободу світогляду і віросповідання.....	110
ВЕНЕЦЬКА О. Проблематика прав людини у відносинах Європейського Союзу з третіми державами.....	116
КОЗУБ І. Права людини чи інваліда?.....	122
ПОЛЯНСЬКИЙ Т. Зловживання правом (загальнотеоретичний аналіз).....	128
БОЙКО Л. Політико-правова домінанта західного правового менталітету.....	134
ГОНЧАРОВ В. Американська оригіналістична теорія тлумачення юридичних норм і сучасність.....	142
ХВОРОСТЯНКИНА А. Законодавчі дефініції у правовій теорії та законотворчій практиці: досвід Німеччини та можливості його використання.....	148
БАБІЙ Л. Роль наднаціональності міжнародних економічних організацій у формуванні глобального економічного правопорядку.....	155
ГАЧКЕВИЧ А. До питання походження терміна «міжнародне право» (на основі поглядів Людвіка Ейрліха).....	163

ОЗЕЛЬ В. Вплив н
та розвиток україн

Галузеві питання т

СПІВАК М. Шод
(цілительства).....

САМБОР М. Дока
за розпивання спир

в громадських місц

КОЛІСНИКОВА П
споживачів» та йог

ГОЛОВЧУК В. Пре
на яке накладено а

потребують розшир

ПАВЛЕНКО С., За
на заставлене майн

ШОВКОПЛЯС Г. П
участі у пайовому і

ГАЛЬЧИНСЬКА Н
РІПЕНКО А. До пи

та благоустрою тер

АЛІЄВА Х. Реформ
виробництва в Укра

КОВАЛЕНКО І. По

КУЛЬТЕНКО О. С
організації криміна

професійної діяльн

Визначні юристи

Видатний вчений-п
Василь Якович Таці

Правова хроніка

ПОЛЕШКО А. Акад
системи права Укра

Засідання Всеукраїн

з правової освіти на

ДЕРЕЦЬ В. Науков
ім. В. М. Корецько

Ювіляри

Академіку АПрН Ук

Рецензії

СВЯТОЦЬКИЙ О. П
БАЙМУРАТОВ М.,
і права України.....

До уваги чи

«Право Укра

Актуальною тем

..... 4	ОЗЕЛЬ В. Вплив норм канонічного права православної церкви на формування та розвиток українського сімейного права (історико-правовий аспект)	169
	<i>Галузеві питання правової науки</i>	
..... 6	СПИВАК М. Щодо проблем правового регулювання народної медицини (цілительства).....	175
..... 15	САМБОР М. Докази у справі про адміністративне правопорушення за розпивання спиртних напоїв у громадських місцях і появу в громадських місцях у п'яному вигляді (актуальні проблеми)	180
..... 25	КОЛІСНИКОВА Г. Загальна характеристика інституту «захисту прав споживачів» та його місце у системі права і в системі законодавства України	189
..... 32	ГОЛОВЧУК В. Предмет та суб'єкт незаконних дій щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано чи підлягає конфіскації, потребують розширення.....	194
..... 44	ПАВЛЕНКО С., ЗАГРІШЕВА Н. Проблемні аспекти звернення стягнення на заставлене майно	200
..... 52	ШОВКОПЛЯС Г. Порівняння правових особливостей інвестування шляхом участі у пайовому інвестиційному фонді та фонді операцій з нерухомістю	204
..... 62	ГАЛЬЧИНСЬКА Н. Правовий режим земель індустріальних парків в Україні	212
..... 68	РІПЕНКО А. До питання правового регулювання забудови та благоустрою територій міст в Україні.....	218
..... 76	АЛІЄВА Х. Реформування організаційно-правових форм сільськогосподарського виробництва в Україні та Російській Федерації (порівняльно-правовий аналіз)	223
..... 82	КОВАЛЕНКО І. Поняття і значення кримінально-процесуального доказування	230
..... 90	КУЛЬТЕНКО О. Статус та структура Інтерполу. Система органів Міжнародної організації кримінальної поліції, їх функції та специфіка професійної діяльності	236
..... 95	Визначні юристи	
..... 105	Видатний вчений-правознавець, талановитий педагог та громадський діяч — Василь Якович Тацій	241
..... 110	Правова хроніка	
..... 116	ПОЛЕШКО А. Академічні читання з проблем пошуку оптимальної моделі системи права України	245
..... 122	Засідання Всеукраїнської міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення	248
..... 128	ДЕРЕЦЬ В. Наукові дослідження молодих вчених Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.....	249
..... 134	Ювіляри	
..... 142	Академіку АПрН України В. Комарову — 60 років.....	254
..... 148	Рецензії	
..... 155	СВЯТОЦЬКИЙ О. Новий історичний вимір міського права в Україні	256
..... 163	БАЙМУРАТОВ М., ЄФРЕМОВА Н. Підручник з історії держави і права України.....	259
	До уваги читачів журналу	
	«Право України»!	
	Актуальною темою наступного номера видання буде:	
	«Права і свободи людини та громадянина: загальнотеоретичні питання та проблеми забезпечення».	

ИХ ДІЙ
О АРЕШТ
ТАЄ
ПІРЕННЯ

Кошти, на які накладено арешт, — це національна валюта (гривня) або іноземна валюта, щодо якої судом, слідчим, органом державної виконавчої служби застосовується обмеження свободи власника (відповідача; обвинуваченого чи підозрюваного або особи, яка несе передбачену законом матеріальну відповідальність за дії названих учасників процесу; боржника) розпоряджатися нею.

Вкладами, на які накладено арешт, є грошові суми або цінні папери, внесені юридичними чи фізичними особами для зберігання у кредитно-фінансові установи на певних умовах, щодо яких застосовується обмеження свободи власника (відповідача; обвинуваченого чи підозрюваного або особи, яка несе за законом матеріальну відповідальність за його дії; боржника) розпоряджатися ними, яке застосовується судом, слідчим, органом державної виконавчої служби, з метою забезпечення фактичного виконання рішення суду.

Майном, яке підлягає конфіскації (лат. *confiscatio* — вилучення майна у державну скарбницю) за рішенням суду, що набрало законної сили, є майно:

- а) у кримінальному судочинстві — яке є власністю засудженого, якому призначено за вирокком суду конфіскацію майна як додаткове покарання, та яке підлягає примусовому безоплатному вилученню у власність держави або майно (знаряддя), за допомогою якого було вчинено злочин чи яке є незаконно добуте (видобуте). Перелік майна, що не підлягає конфіскації, визначається законом України;

- б) в адміністративному судочинстві: предмет, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення; гроші, отримані внаслідок вчинення адміністративного правопорушення.

Вважаємо, що цей перелік предметів злочинного діяння є недостатньо визначеним. Таке визначення предмета не здійснює в достатній мірі належну кримінально-правову охорону порядку виконання вироків у частині конфіскації майна або інших рішень щодо забезпечення відповідного правового режиму майна, що підлягає конфіскації або на яке накладено арешт чи яке описано. При встановленні предмета злочину не враховано особливості кримінального, цивільного, господарського, адміністративного, виконавчого процесу.

Чинна норма згідно зі ст. 388 КК України не достатньо може забезпечити невідворотне виконання судових рішень, оскільки дуже «спритні» боржники приховують належне їм майно ще до того, як воно описується і на нього накладається арешт [1, 130–131].

На практиці переважна більшість обвинувачених чи підозрюваних або осіб, які несуть за законом матеріальну відповідальність за їх дії, боржників по-різному намагаються приховати або відчужити майно, на яке необхідно накласти арешт чи описати, приховати свій дохід і таким чином унеможливити виконання судового рішення.

Все викладене вище дає право не погодитись зі змістом норми, за якою предметом злочину є тільки майно, що підлягає конфіскації або на яке накладено арешт чи яке описано, кошти (вклади), на які накладено арешт.

Якщо звернутися до міжнародного досвіду в цій сфері, зокрема до КК Литовської Республіки (ст. 246), в якому встановлена кримінальна відповідальність щодо особи, яка розтратила або приховала своє, але не піддане опису або арешту, а також довірене йому майно, на яке накладено тимчасове обмеження прав власності.

Частина 1 ст. 88 Закону України «Про виконавче провадження» передбачає, що за неподання або подання неправдивих відомостей про доходи і майновий стан боржника на винних осіб накладається штраф. Схожа правова норма міститься у ст. 188¹³ КпАП України.

У статті 377¹ КК Грузії передбачена відповідальність за непред'явлення чи неправильне або неповне пред'явлення боржником судовому виконавцю передбаченого законом переліку майна.

Згідно зі ст. 292а КК Австрії особа, яка надає суду або органу, який виконує покарання, невірний або неповний опис майна, в результаті чого виникає загроза для задоволення вимог кредитора, несе кримінальну відповідальність.

З метою удосконалення змісту предмета злочину, передбаченого ст. 388 КК України, доцільно було б встановити в складі злочину цієї статті предметом злочину майно, на яке звертається стягнення або яке передається.

Недостатньо вирішеним на сьогодні є також питання змісту та характеристики суб'єкта злочину незаконних дій щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано чи підлягає конфіскації.

На думку одних правників, суб'єкт злочину – загальний [2, 538; 3, 959; 4, 1003]. Інші ж визначають його як спеціальний [5, 302].

Так, називаючи суб'єкта загальним, науковці зазначають, що суб'єктом незаконних дій щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано чи підлягає конфіскації, може бути тільки особа, якій майно передане на зберігання [2, 538]; особа, якій майно передано на зберігання відповідно до закону [3, 959; 4, 1003].

Відносячи суб'єкта цих злочинних діянь до категорії спеціальних, деякі юристи називають власника майна та інших осіб, котрим майно, на яке накладено арешт чи описане, ввірено під розписку [5, 302].

Численна група вчених не проводить градацію суб'єктів на окремі види, а лише називає їх ознаки і вважає, що суб'єктом незаконних дій щодо майна є власник майна чи інша особа, в якій воно перебуває [6, 302]. Особа, якій це майно передано на відповідальне зберігання за описом під розписку [7, 756]; фізична особа, що досягла 16-річного віку і є власником майна, яке підлягає конфіскації або на яке накладено арешт чи яке описано, або будь-яка інша особа, якій таке майно доручено зберігати чи охороняти [8, 788].

Узагальнюючи викладене вище, можна сказати, що суб'єктом злочину, передбаченого ст. 388 КК України, є фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку і має певні правові обов'язки щодо майна, які виникли з моменту накладення арешту на майно, опису цього майна або постановлення рішення про конфіскацію майна. Такі особи, яким це майно ввірено на відповідальне зберігання (власник майна, яке підлягає конфіскації або яке накладено арешт чи яке описано), інша особа, якій ввірено це майно, а також представник банківської або іншої фінансової установи. Всі названі вище особи володіють певними правовими ознаками, що відносить їх до категорії спеціальних суб'єктів.

Однак існуюча судова практика засвідчує, що такий перелік спеціальних суб'єктів не дає можливості притягти до відповідальності злочинців категорію осіб, які ухиляються від виконання судових рішень, або створюють умови для судових помилок.

Так, 16 січня районним судом винесено обвинувальний акт ст. 388 КК України.

Засуджений внаслідок невідомості та надав відповідно до рішення районного суду від 12 вересня 2000 року сплатити кошти з суми 12 190,00 грн. йому одразу сплатити на його майно Chrysler, 1999 р. в заборону відчуження та заборону не брати автомобіль він за дачі початку у м. Чернігів.

Відповідно до постанови вироку суд винесеного тільки з постановою виконавця, який наклав арешт на боржника; стягувач не виконав постанови районного суду від 12 вересня 2000 року боргу за дачі покупця автомобіля придбав на автобачки на меті зняття арешту та переоформлення.

Фактично автомобіль, який належить винуватцю, не повідомлений про відсутність майна відсутності формулювання ч. 1 статті 388 КК України засуджений громадянин, який виконав постанову щодо зберігання майна.

Враховуючи те, що винуватці злочину не виконали арешт або яке накладено на це майно ввірено винуватцю винесено обвинувальний акт ст. 388 КК України.

Так, 16 січня 2008 р. Рівненським районним судом Рівненської області винесено обвинувальний вирок за ч. 1 ст. 388 КК України.

Засуджений визнав себе винним повністю та надав показання, що відповідно до рішення Рівненського районного суду Рівненської області від 12 вересня 2003 р. він повинен був сплатити кошти за договором позики у сумі 12 190,00 грн. Всю суму грошей йому одразу сплатити не вдалося, тому на його майно, автомобіль марки *Chrysler*, 1999 р. вип., було накладено заборону відчуження, проте йому про таку заборону не було відомо. Цей автомобіль він за довіреністю передав спочатку у м. Червоноград, а потім у м. Чернігів.

Відповідно до мотивувальної частини вироку суд встановив вину засудженого тільки з показань: державного виконавця, який підтверджував факт накладення арешту на майно боржника; стягувача, який підтвердив факт невиконання рішення Рівненського районного суду Рівненської області від 12 вересня 2003 р. та непогашення боргу за договором позики; покупця автомобіля, який пояснив, що придбав на автобазарі автомобіль, маючи на меті зняти цей автомобіль з обліку та переоформити на себе.

Фактично автомобіль на зберігання засудженому не передавався, докази стосовно повідомлення боржника про арешт майна відсутні [9] і на підставі формулювання ч. 1 ст. 388 КК України засуджений громадянин не мав обов'язку щодо збереження названого майна.

Враховуючи те, що суб'єктом незаконних дій щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано, є особа, якій це майно ввірено, судом неправомірно винесено обвинувальний вирок за ч. 1 ст. 388 КК України.

У нормативно-правових актах різних країн називається загальний суб'єкт незаконних дій щодо майна, на яке накладено арешт або яке описано чи підлягає конфіскації.

Так, у ст. 308 КК Латвійської Республіки встановлена відповідальність за розтрату, відчуження або приховування, а також підміну майна, підданого арешту без вказівки на конкретну особу. Частина 2 цієї норми містить кваліфікований склад злочину, за яким передбачена кримінальна відповідальність за ті самі діяння, скоєні особою, якій ввірено це майно.

У статті 296 КК Республіки Болгарія передбачена кримінальна відповідальність для осіб, котрі з метою перешкодити виконанню судового рішення або закінченню його виконання знищать, пошкодять, приховають, продадуть або передадуть річ, щодо якої винесено це судове рішення.

Згідно зі ст. 292а КК Австрії особа, яка надає суду або органу, який виконує покарання, неправильний або неповний опис майна, в результаті чого виникає загроза для задоволення вимог кредитора, несе кримінальну відповідальність.

У статті 289 КК Швейцарії встановлена відповідальність для осіб, які порушують адміністративні приписи — конфіскують річ, на яку накладено службовий арешт.

У статті 434²² КК Франції передбачено, що зірвання печаток, накладених публічною владою, карається двома роками тюремного ув'язнення і штрафом у розмірі 200 тис. франків. Посягання на зірвання печаток карається таким же покаранням. Таке саме покарання застосовується за будь-яке приховування предмета, який знаходиться під печаткою або в розпорядженні правосуддя.

У статті 314 КК КНР передбачена відповідальність за приховування,

подлежит конфискации или на которое наложен арест либо которое описано. Автором исследуются предмет и субъект незаконных действий относительно имущества, на которое наложен арест или которое описано либо подлежит конфискации, анализируется международный опыт в этой сфере, судебная практика и рассматриваются проблемные вопросы уголовно-правового противодействия данному общественно-опасному проявлению.

Annotation

This article is devoted to questions of criminally-legal protection of the order of performance of judgments concerning security of corresponding legal routine of property that is a subject to confiscation or which is sequestered or is distrained. The author investigates the object and subject of illegal actions concerning property that is a subject to confiscation or which is sequestered or is distrained, the international experience in this sphere and judicial practice are analyzed and problem questions of criminally-legal counteraction this socially dangerous display are examined.

Ключові слова: виконання судових рішень, забезпечення правового режиму майна, конфіскація майна, арешт майна, опис майна, незаконні дії щодо майна.

Вийшов друком збірник:

Судова практика Верховного Суду України у кримінальних справах : офіц. вид. / Верхов. Суд України ; відп. ред. П. П. Пилипчук. — К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2008. — 608 с.

До збірника включено витяги із судових рішень з питань кримінального права та процесу, які були розглянуті Верховним Судом України в 2007 р. у касаційному порядку та в порядку виключного провадження.

Видання містить також роз'яснення Пленуму Верховного Суду України, узагальнення судової практики, статистичні коментарі, тематичні довідкові матеріали, рішення Європейського суду з прав людини у справах проти України. Наводиться також систематичний покажчик опублікованих раніше матеріалів в інших офіційних виданнях Верховного Суду України.

Замовляйте видання за телефонами:

0(44) 537-51-20, 537-51-21

або електронною поштою

sales@inyure.kiev.ua

http://shop.inyure.kiev.ua

